

מזכירות אקדמית
המרכז ללימודים קדם אקדמיים

תשס"ד

שם המורה: שולי כהן

תוכנית לימודים לקורס 'לשון עברית'

מטרות:

א. בתחום ההכרה והמעשה

1. הסטודנט ירכוש ידיעות בלשון לצורך הבנת מבעי לשון לסוגיהם ולצורך שיפור הבעתו בעל-פה ובכתב.
2. הסטודנט יפתח כושר הבחנה בין מבעי הלשון לסוגיהם.
3. הסטודנט ידע להשתמש בדרכי הבעה תקינות בעל-פה ובכתב וידע לפרש מבעים שונים בכתב ובעל-פה.

ב. תורת ההגה

1. הכרת מערכת ההגאים המתפקדת בעברית.
2. הכרת תהליכי הלשון בתחום ההגה לשם פיתוח חיתוך דיבור בצורה ברורה, ההולמת את הנסיבות. (היבדלות, מכפך, שיכול בגי'ד כפ"ת ועוד)

ג. תורת הצורות

1. הסטודנט יבין את טיבם המורכב של הקשרים שבין מערכת הצורות בעברית לבין המערך התוכני-סמנטי של הלשון. יכיר את הזיקות הסמנטיות של דגמים מסויימים.
2. הסטודנט יכיר את דרכי התצורה המילונית המקובלות בעברית החדשה. וכן את דרכי הנטייה בעברית החדשה וירכוש את היכולת להשתמש בהן.

ד. תחביר

1. הסטודנט יכיר מבני משפט אלטרנטיביים בעברית להבעת תוכן נתון וידע להשתמש בהם.
2. הסטודנט ידע להבחין בין מבנים תחביריים תקינים לשאינם תקינים.

3. הסטודנט יכיר את ההבדלים בין דרכי ההבעה האלטרנטיביות מבחינת התאמתן להקשר המילולי, החברתי והנסיבתי ולכוונת הדובר או הכותב.
4. הסטודנט יהיה מודע לתופעת הדו משמעות, וידע להשתמש באמצעים למניעת ניסוח דו-משמעי.

נושאי הקורס:

- א. מבוא – תולדות הלשון העברית
- ב. תחביר ושחבור
- סוגי משפטים: המשפט הפשוט וחלקיו – נושא, נושא.
- משלימי השם – לוואי ותמורה.
- משלימי הפועל – תיאורים ומושגים.
- קפ"ה – קריאה, פנייה והסגר.

- משפט כולל
- משפט מאוחה
- משפט סתמי
- משפט ייחוד
- משפט חסר
- משפט מורכב
- משפטים מעורבים

- ג. דו משמעות
- ד. תורת ההגה
- ה. שם ומספר
- ו. תורת הצורות:

1. הפועל – גזרת השלמים, גזרת המרובעים, גזרת נפ"א, גזרת חפ"נ, גזרת חפ"צ, גזרת נפ"ו, גזרת נל"ו, גזרת עי"ו, גזרת הכפולים, גרוניות.
2. השם – דרכי תצורה של שם העצם.
3. שיבושי לשון.

סילבוס הקורס הינו חלק מחובות המכינה ואשור סיום המכינה.

ביבליוגרפיה:

1. ברגר, אילת. ידיעת הלשון תחביר ושחבור, תל אביב, מודן, 1997.
2. ברקוביץ, גאולה. להגיע לבגרות בלשון, אבן יהודה, רכס, 1995.
3. גנאל, נגה ושרעבי אבירם יפעת. תרגלת הצלחת, ישראל, מאי 2001.
4. מוצפי, רבקה ושחר מיכל. המילה האחרונה חלק א' וב', אבן יהודה, רכס, 2001.
5. קבלי, רחל. ידיעת הלשון חלק א' וב', אבן יהודה, רכס, 1994.
6. קמחי, יעקב. בגרות בלשון, אנקורי, 1980.